Nuxurka Shirka Guddiga Maamulka Maaliyadda (FGC)
Kulankii 71aad – 4tii Nofeembar 2025, Muqdisho, Soomaaliya

Hordhac

Guddiga Maamulka Maaliyadda (FGC) ayaa yeeshay kulankiisii 71aad, 4-tii Nofeembar 2025, kaas oo ka dhacay magaalada Muqdisho. Kulanku wuxuu dib u eegis ku sameeyay horumarka ka socda dib-u-habaynta maaliyadda iyo hay'adaha, geeddi-socodka dib-u-eegista dastuurka, maamulka khayraadka dabiiciga ah, heerka aragtida musuqmaasuqa, iyo kor u qaadista dakhliga gudaha. Sidoo kale waxaa lagu falanqeeyay arrimo la xiriira heshiisyada iyo qandaraasyada, oo ay ku jiraan qorshayaasha mashaariicda waaweyn ee kaabeyaasha dhaqaalaha. Kulanku wuxuu muujiyay doorka muhiimka ah ee guddida FGC ay ku leedahay xoojinta nidaamka maaliyadeed, daahfurnaanta iyo isku-dubbaridka hay'adaha dowladda.

Tusmada Fahanka Musuqmaasuqa (Corruption Perceptions Index)

Guddigu wuxuu dib u eegay tallaabooyinka ay qaadeen dalal ku guuleystay inay hagaajiyaan darajadooda Tusmada Aragtida Musuqmaasuqa (CPI), kuwaas oo diiradda saaray isla xisaabtanka, daahfurnaanta iyo dhismaha hay'adaha. Guddida FGC ayaa ka taageeri doontaa Dowladda Federaalka Soomaaliya (DFS) inay diyaarsato qorshe uu la socdo ficil kaas oo ku aaddan hannaanka CPI, kaas oo kor u qaadaya ka-qaybgalinta Soomaaliya ee hay'adaha xogta CPI soo saara, isla markaana faafiya fahamka CPI ee dhexmara samileyda siyaasadeed ee dalka.

Kheyraadka Dabiiciga ah iyo Maareynta Shidaalka

Guddigu wuxuu qaaday warbixin ku saabsan xaaladda waaxda shidaalka iyo maamulka heshiisyada wax-soo-saarka ee hadda jira (PSAs). Waxaa la xaqiijiyay in wax-ka-beddellada lagu sameeyay heshiisyada Liberty Petroleum — kuwaas oo ay ansixisay Guddiga Wasiirrada ee Heshiisyada ee loo yaqaanno (IMCC) laguna saxiixay Agoosto 2025 — halkaa oo ay wax weyn ka qabteen qodobbadii gaabisku ku jiray ee ku jiray heshiisyadii hore, isla markaana ay xoojiyeen booska maaliyadeed ee DFS. Guddigu wuxuu soo dhoweeyay dadaalka lagu xaqiijinayo in dhammaan heshiisyadu la jaanqaadaan sharciga Soomaaliya.

Waxaa sidoo kale lagaga hadlay diyaar-garowga DFS ee ku aaddan in la qabto wareeg tartan oo sharci ah oo ruqsadaha shidaalka ah sannadka 2026, iyadoo xubnuhu carrabka ku adkeeyeen muhiimadda taageerada farsamo ee ku habboon ee laga helo saaxiibada horumarinta.

Hantida Dowladda

Guddigu wuxuu dib u eegay qodobbada la xiriira hantida dowladda ee ku jira Xeerka Maamulka Maaliyadda Guud (PFM Act), isaga oo ka hadlay baahida loo qabo in la caddeeyo shuruudaha la xiriira iibinta iyo kiraynta hantida dadweynaha. Bangiga Horumarinta iyo Dib-u-dhiska Soomaaliya (SDRB) ayaa soo bandhigay warbixin ku saabsan hantidiisa iyo horumarka ku socda maamulka heshiisyada kiraynta.

Kobcinta Dakhliga

Wasaaradda Maaliyaddu waxay soo gudbisay warbixin muujinaysa horumar ku yimid ururinta dakhliga gudaha saddexdii bilood ee la soo dhaafay, inkastoo ay jiraan cadaadis ka dhashay hoos u dhaca deeqaha. Guddigu wuxuu xusay kororka wanaagsan ee dakhliga gudaha iyo hirgelinta dib-u-habaynada ku jira Qorshaha Muddada Dhexe ee Dakhliga. Waxaa sidoo kale la falanqeeyay arrimaha la xiriira habeynta lacagaha laga gooyo Dekedda Muqdisho iyo lacagaha tooska looga uruuriyo garoonka, iyadoo la adkeeyay muhiimadda isku xirnaanta warbixinta dakhliga iyo dib-u-heshiisiinta hay'adaha kala duwan.

Heshiisyada iyo Qandaraasyada

Guddigu wuxuu dib u eegay arrimo dhowr ah oo ku saabsan heshiisyada iyo qandaraasyada. Waxaa si gaar ah loo falanqeeyay dadaalka DFS ee lagu raadinayo maalgelinta Mashruuca Dekedda Cusub ee Muqdisho, gaar ahaan wadahadallo dhowaan la yeeshay Bangiga Maalgelinta Yurub (EIB) iyo Midowga Yurub (EU). Horumarinta deked cusub oo casri ah ayaa ka mid ah mudnaanta DFS, maadaama dekedda hadda jirta ay gaartay xadkii awooddeeda.

Gabagabo

Guddoomiyaha Guddida, Mudane Bihi Iman Egeh, Wasiirka Maaliyadda, ayaa uga mahadceliyay xubnaha ka qeybgalka firfircoon, isaga oo mar labaad xaqiijiyay sida guddigu uga go'an tahay xoojinta maamul wanaagsan oo maaliyadeed iyo daahfurnaan hay'adeedyada dalka. Waxaa la isku raacay tallaabooyin la raaco oo ku saabsan qodob kasta, waxaana lagu balamay in lagu qiimeeyo horumarka kulanka xiga ee FGC.